

20.10.2003

1505/4/02

Beslutsfattare: Biträdande justitieombudsman Ilkka Rautio

Föredragande: Justitieombudsmannasekreterare Mikko Sarja

STIPENDIEANSÖKAN RETURNERADES TILL SÖKANDEN UTAN KOMMENTARER

1

KLAGOMÅL

A berättar, med hänvisning till sin skrivelses bilagor, om behandlingen av en stipendieansökan som hennes son riktat till centralkommissionen för konst. Sonen fick sin stipendieansökan i retur utan några som helst kommentarer. A sände per e-mail en förfrågan på svenska och fick svar på finska. A:s son bor i Sverige och är finsk medborgare men kan inte ett ord finska. A misstänker att sonens minimala kunskaper i finska påverkar hans möjligheter att få ett konststipendium från Finland.

2

UTREDNING

Med anledning av klagomålet har inhämtats en utredning från centralkommissionen för konst och ett utlåtande från undervisningsministeriet. A har beretts tillfälle att senast 4.2.2003 ge ett bemötande med anledning av utredningen och utlåtandet. Något bemötande har inte inkommit.

3

AVGÖRANDE

3.1

Returneringen av ansökan

Stipendieansökan returnerades till sökanden utan kommentarer, vilket enligt min mening med fog föranledde ovisshet om huruvida ansökan var bristfällig i något avseende. Efter en förfrågan uppgav centralkommissionen för konst emellertid som orsak till returneringen att ansökningstiden inte ännu hade börjat. Därefter sände centralkommissionens generalsekreterare ytterligare ett svar till A, med en redogörelse för orsakerna till att ansökan returnerats. Generalsekreteraren beklagade att A inte fått någon som helst förklaring till returneringen.

På ansökningsförfarandet skall i ett fall som detta, med stöd av 5 b § i lagen om organisering av konstens främjande, tillämpas statsunderstödslagen enligt vars 9 § 2 mom. statsbidragsmyndigheten på lämpligt sätt skall informera om möjligheten att söka statsunderstöd och om ansökningsförfarandet samt ge uppgifter om de allmänna förutsättningarna

för beviljande av statsunderstöd och om villkoren för statsunderstöd, om detta inte är uppenbart onödigt.

Centralkommissionen för konst redogör i sin utredning för förfarandet vid behandlingen av ansökningar. Lagstiftningen om stipendier utgör enligt min åsikt inget hinder för att ansökningar returneras om de har inkommit utanför ansökningstiden. Det korrekta förfarandet i ett sådant fall är emellertid att sökanden informeras om orsaken till att ansökan returneras. Av utredningen framgår också att sökanden i regel informeras om orsaken.

Enligt min åsikt är centralkommissionens handläggningsrutiner i sig ändamålsenliga, men i det enskilda fall som klagomålet avser lämnade förfarandet övrigt att önska. Centralkommissionens generalsekreterare har redan beklagat det inträffade i ett meddelande till klaganden. Ärendet föranleder sålunda inga andra åtgärder till denna del än att jag för framtiden uppmärksammar centralkommissionen för konst på vikten av en omsorgsfull handläggning av stipendieansökningar.

3.2

Språkfrågan

Enligt 17 § 1 mom. i grundlagen är Finlands nationalspråk finska och svenska. Enligt paragrafens 2 mom. skall vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk tryggas genom lag.

Enligt 21 § 2 mom. i grundlagen skall garantierna för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag. Enligt 22 § i grundlagen skall det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Enligt 1 § 1 mom. i den språklag som gäller till utgången av år 2003 skall vid domstolar och övriga statsmyndigheter ävensom vid myndigheter i kommuner och andra självstyrelseområden samt vid myndigheter i kommunalförbund, i enlighet med varje ämbetsdistrikts och självstyrelseområdes eller däremot svarande självstyrels esamhälles eller kommunalförbunds områdes ävensom sakägarnas språk användas landets nationalspråk, antingen finska eller svenska.

Enligt 3 § 1 mom. i språklagen äger finsk medborgare dock rätt att i egen sak eller i sak, vari han höres, använda sitt språk, finska eller svenska.

A:s svenskspråkiga förfrågan om varför ansökan returnerats hade först besvarats på finska. Förfarandet stred sålunda mot språklagen.

Enligt vad som utretts finns informationen om de stipendier som centralkommissionen för konst beviljar både på finska och på svenska. I all kundbetjäning är utgångspunkten och praxis den att kunden betjänas på det språk som han eller hon önskar, dvs. på finska eller svenska. En tjänsteman som anser sig ha bristfälliga språkkunskaper kan enligt rådande praxis hänvisa kunden till en tjänsteman som behärskar svenska.

Till denna del konstaterar jag att centralkommissionens handläggningsrutiner är förenliga med den gällande språklagstiftningen. Det har inte framkommit någon anledning att betvivla centralkommissionens påstående om att det är fråga om ett beklagligt enskilt fall.

Eftersom centralkommissionens generalsekreterare i sitt ovan nämnda svar till A har medgivit att ett fel begåtts och beklagat det inträffade också till denna del, föranleder ärendet inga andra åtgärder än att jag uppmärksammar centralkommissionen för konst på vikten av omsorgsfullhet när det gäller att förverkliga de grundläggande språkliga rättigheterna.

Slutligen konstaterar jag att utredningarna i ärendet inte ger fog för misstanken att sökandes språkkunskaper påverkat hans möjligheter att få ett stipendium från Finland.

4 ÅTGÄRDER

Jag meddelar centralkommissionen för konst min ovan framförda uppfattning om handläggningen av ansökningar och om förverkligandet av de språkliga rättigheterna.

I detta syfte sänder jag en kopia av detta beslut till centralkommissionen för konst. Samtidigt sänder jag beslutet till undervisningsministeriet för kännedom.

Klagomålet föranleder inga andra åtgärder. Bilagorna återsänds härmed.